

Lørdag 28. april 1945-nr.104

De allierte hærne ~~for~~ vest og øst har fått hverandre.

G General Eisenhower sendte igår aftes ut følgende meddelelse: "Våre styrker på bakken har fått samband med hverandre. 26. april kl. 18 møttes sjefene for en amerikansk divisjon og en russisk gardedivisjon i Torgau. De forhandlet om gjensidig utveksling av allierte fanger. Den første kontakt mellom de to allierte hærne fant sted allerede 25. april kl. 16.40, da en amerikansk løytnant og 3 menige støtte på en patrulje fra et russisk regiment."

" Dette er et av krigens store øyeblikk, " uttalte general Wilson igår. Han minnet om russernes 2000 km lange marsj mot vest og om briternes og amerikanernes innsats: Montgomerys felttog i Afrika, landgangen i Frankrike, nedkjempelsen av Siegfriedlinjen, overgangen over Rhinen og ødeleggelsen av den tyske hær, vest for Elben.

Det var et betagende øyeblikk, da meddelelsen ble kunngjort i radioen. Først kom den knappe beskjed om at de to hærne var møttes. Så lød en strålende seiersfanfare som fikk det til å gå kaldt og varmt gjennom en av takknemlighet over at vi er så langt. Dernest lød Churchills stemme: "Etter lange, slitsomme ferder til lands og til sjøs på mange forskjellige kanter, har vi fått samband med våre allierte og har rakt hverandre henderne. Nå vil vår oppgave bli å slå ned den tyske motstand som ennå er igjen og utrydde nasismen. Rikelige styrker står til vår disposisjon, så vi kan løse denne oppgave. Vi har møttes med våre allierte i sant kameratskap. Og nå sier vi: "Alle mann fram mot fienden." De siste ord ble fulgt av et brus av toner: Den engelske nasjonalsang. Deretter talte den amerikanske utenriksminister Stettinius, og "Star Spangled Banner" ble spilt. Tilslutt kom Molotov som endte med ordene: "Vi hilser våre djerre allierte."

Krigsfrontene.

Det er folkereisning i Italia. Praktisk tatt hele Liguria (med den italienske Riviera), Piemonte og Lombardia er i motstandsbevegelsens hender, d.v.s. at Genua, Turin, Milano, Brescia og mange andre byer er befri d av de italienske patriotene. I samband med den allierte overkommando har den italienske befrielseskomite sendt ut en proklamasjon om at den har tatt administrasjonen i hele Nord-Italia, inntil de allierte tropene kommer. Det tyske forsvaret er brutt totalt sammen.

General Schwerin kom i bil til de allierte og overga seg med hele sin stab. Hvite flagg heises overalt. 60 000 tyskere er hittil tatt til fange. De italienske patriotene som rykker sørover, har fått kontakt med 5. og 8. arme som er på ilmarsj nordover. 5. arme har tatt Reggio, Parma og Genua (hvor befrielseskomiteen alt hadde installert seg). I Genua kapitulerte den tyske kommandanten med 7000 mann. Flåten overga seg likeledes. - 8. arme er gått over elva Adige og har erobret Padua og Verona, som er et viktig punkt på Brennerbanen. Etter inntagelsen av Verona er 8. arme rykket fram til Gardasjøen. - Kringkastingen i Milano som nå er overtatt av patriotene, meldte igår at Mussolini ble tatt til fange, da han forsøkte å komme seg over til Sveits.

I Berlin raser kampene videre med alltid større villskap. Byen er verre medfaren enn både Stalingrad og Warsjawa. Den tyske motstand er ikke avtatt. Allikevel presser russerne seg fram fra kvartal til kvartal. Den omstridte Gørlitzer Bahnhof er erobret, likledes villa-byen Dahlem. Det kjempes ved Politiprefektoret på Alexanderplatz og umiddelbart foran Unter den Liden og Tiergarten. Regjeringsbygningene i Wilhelmstrasse beskyttes uopphørlig.

Nord for Berlin inntok Rokossovskis styrker torsdag Stettin og Schwedt, hvorefter de gikk over Oder og rykket 30 km fram mot Prenzlau, nær grensen til Mecklenburg. Den store lomna Stettin-Berlin-Hamburg avtegner seg nå tydelig. Spennende blir det å se om det blir de allierte eller de russiske styrker som først når fram til Østersjøen.

2. britiske arme har, etter voldsomme kamper erobret Bremen. Skotske tropper er iferd med å rense havneområdet, og sekkepipenes toner blander seg med de befridde utenlandske arbeideres hurrarop. Bremen frambyr et frykteligere bilde på ødeleggelse enn noen annen by. - Britiske gardedivisjoner rykker støtt fram mot Bremerhaven og Hamburg, i helene på de flyktende tyske kolonner, som i kaotisk uorden søker å redde seg over til Danmark. Tyskerne i Danmark gir inntrykk av ikke å vite hva de skal gjøre. Soldatene hevder at de vil legge ned våpnene hvis egensikmennene og amerikanerne kommer, men kjempe hvis russerne kommer.

General Patton rykker fram gjennom Bayern i et tempo som tar pusten fra en. Etter å ha erobret Regensburg, har han strakt ut en lang arm forbi Passau over den østerrikske grensa og støter fram mot Linz, som fra øst trues av Tolbuchins hær. - Lenger nord har styrker fra hans 3. arme stormet Eger, som nyter en tvilsom berømmelse som den by hvor Henlein startet sin aksjon for Sudettyskernes løsrivelse. I dette avsnitt står amerikanerne 50 km fra Pilsen. I rett linje østover fra Pilsen har russerne erobret Brünn, hovedstaden i Bøhmen, hvor bl.a. Skoda-verkene beskjefteger 14 000 mann i den tyske rustningsindustri.

De franske styrkene rykker hurtig fram i forskjellige retninger. På et punkt står de 50 km fra den østerrikske grensa. - Ved Bodensjøen nærmer de seg Friedrichshafen. Den tyske Bodensjø-flåte har overgitt seg til de sveitsiske myndigheter og er internert. - En underlig scene ble utspilt ved den sveitsiske grensa forleden, da marskalk Petain ble overlevert til de franske myndigheter. Paris' militærguvernør, general König, var tilstede. Da marskalk Petain ville røkke ham hånden, avslo han å ta den. Et fransk kompani sto oppstilt med gevarløpene ned, som tegn på militær fornedrelse.

Krigens slutt i Norge.

Ettersom krigen i Tyskland går mot slutten, drøftes det stadig livligere hva som vil skje i Norge i den nærmeste framtid. Spørsmålet er blitt ytterligere aktualisert ved radiomeldingene om at den norske regjering fra London har henvendt seg til den svenske regjering med anmodning om intervensjon.

Følgende muligheter må tas i betraktning ved drøftelsen:

1) Sluttkamp i Norge før den egentlige krig i Tyskland er avsluttet. Det er neppe sannsynlig at dette vil skje. Men om det skulle bli invasjon i Norge, mens kampen ennå pågår i Tyskland, vil selvfølgelig Sveriges inntreden i krigen med angrep fra øst, samtidig som våre egne og allierte angriper fra sør, vest og nord, kunne forkorte kampen meget.

2) Sluttoppgjør i Norge når Wehrmacht som enhet har opphørt å kjempe i Tyskland. Det er denne mulighet som er aktuell. Utviklingen kommer da vesentlig til å bestemmes av hva Wehrmacht i Norge gjør. Hvis de tyske hærstyrkene da nedlegger våpnene, blir det et sluttoppgjør slik som vi ønsker det, uten kamp og ødeleggelser. Meget taler for at dette vil skje. Samstemmige ~~opplysninger~~ opplysninger viser klart at det store flertall innen Wehrmacht, såvel som innen siviladministrasjonen, ikke vil kjempe videre her. Men forholdene kan tenkes å utvikle seg slik, gjennom provokasjoner eller ved direkte angrep, at den krigstrette tyske soldat i Norge tvinges til kamp. Da kan Sveriges time være kommet. At svenskene under de omstendigheter kan forbli passive, kan vi vanskelig tro. Det vil humanitære hensyn, hensynet til Sveriges egne interesser og dets plass i framtidens Europa forby.

Fra alle kanter.

I Fredericia ble 6 av byens borgere skutt siste uke. Da meddelelsen om ugjerningen kom, la byens befolkning øyeblikkelig ned arbeidet. I løpet av en time var generalstreiken total.

Seyss-Inquart, som undslapp fra Holland, skal være kommet til Norge. - Den tyske pressesjef, general Dittmar, er tatt til fange i Berlin. - Edouard Herriot, tidligere borgermester i Lyon, er befridd av de allierte.